דרך המלך — ענין השקטה

ענין השקטה מכ"ק מרן אדמו"ר זצללה"ה הי"ד

בשנת תרצ"ו או צ"ז בעת שהייתי בחברותא אחת עם ידידי האברך היקר כמר יששכר נחמן זאב הי"ד זכינו בעשי"ת להקרא אל הקודש פנימה בזכותו של האברך הנ"ל כי כנראה היה אדמו"ר מאוד מסכים לחברותנו. ובעת שהיה קורא אותו גם אני נקראתי. בפעם הראשונה שמעתי אז את הענין השקטה. אבל חבל על דאבדין שאיני זוכר כל הענין רק מה שאזכור הנני כותב למזכרת.

אדמו"ר זצללה"ה התחיל אז בהמאמר חז"ל (ברכות נז:) חלום אחד מששים בנבואה. כנודע דרכו של אדמו"ר בספריו כי הישות של האדם הוא המתנגד להשראה ממרום. ואם דעתו ומחשבותיו ערים או קשה שתשרה עליו השראה ממרום, ובעת שהאדם ישן ודעתו ומחשבותיו שוקטים אז דוקא כיון שאין לו אז דעת לעצמו אפשר שתשרה עליו השראה ממרום, וזה הענין חלום אחד וכו'. כנודע גם מאמרו של אדמו"ר על מה שיותר מתעוררים בתפלה מאשר בתורה כי בתורה משתמשים יותר עם האנוכיות היינו איך לעדין, איך קלער, אבל בתפלה להיפך העיקר הוא הביטול בה. אבל בעת שהאיש ישן אז אי אפשר לו לרצות דבר מה כי הלא ישן הוא, ובכן העיקר לבוא בהקיץ בעת שאפשר לו לרצות למצב של שינה, היינו בהשקטת מחשבותיו ורצונותיו השוטפים באדם לבלי קץ כי כך דרכה של המחשבה שמסתבכת זו בזו וקשה לו להאדם לפרוש מהן (כמו שזכיתי פעם לשמוע מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א [זצ"ל] שבאם יסתכל איש על מחשבותיו הנובעות אף של יום אחד אז יראה שכמעט אין חילוק בינו לבין משוגע רק בזה שהמשוגע עושה ומביא מחשבותיו לפועל אבל מחשבותיו לעצמו הם אצלו ממש כמו אצל משוגע) ונתן בזה עצות ממשיות איך להשקיט מחשבותיו.

ודיבר אז שיתחיל האיש להביט על מחשבותיו שעה קלה לערך איזה רגעים היינו מה אני חושב, אז ירגיש לאט לאט שראשו מתרוקן ומחשבותיו עמדו משטפן הרגיל, ואז יתחיל לאמר פסוק אחד כגון ד' אלקים אמת כדי לקשר עכשיו ראשו החלל משאר מחשבות למחשבה אחת של קדושה. ואחר כך כבר יכול הוא לבקש צרכיו באיזה מדה שהוא צריך להתתקן בחיזוק אמונה או אהבה ויראה, וזכיתי לשמוע אז ממנו אופן השקטה בחיזוק אמונה. ואמר בלשונו הק' איך בין מאמין באמונה שלימה אז דאר אייבערשטער איז דער אייניציגער נמצא אויף דער וועלט, אין אז עס איז נישט דא קיין שום מציאות חוץ דער אייבערשטין אין די גאנצע וועלט, אין אלץ וואס עס איז דא אין איר, אין נאר הארת ד', (אני מאמין באמונה שלימה שהבורא הוא הנמצא היחידי בעולם ואין שום מציאות זולתו, וכל העולם וכל אשר בו, הם רק הארת אור ד'), וכך שינן איזה פעמים אבל לא שיאמר זאת בחזקה כי כל הענין הוא רק להשקיט מחשבותיו ובאמירת בתוקף יכול הוא רק לעורר את האנוכיות שלו רק אדרבה באופן קל מאוד. גם זכיתי לשמוע בענין אהבה וזה היה לשונו הק' איך

וואלט געוואלט זיין אזוי נאהנט צום הייליגען באשעפער, איך וואלט גוואלט פילען התקרבות צום גרויסען באשעפער (רציתי מאוד להיות קרוב להשם יתברך, הייתי מאוד רוצה להרגיש התקרבות להבורא הגדול). ואמר אז שיכולים זאת ההשקטה לשמש לכל תיקוני המדות גרועות אבל לא באופן שלילי רק באופן חיובי באופן היפך המדה רעה, כגון מי שנלקה במדת העצלות לא ידבר בענין הרחקת העצלות רק בענין קניית הזריזות. והסביר זאת בזה שרואים בחוש אצל תינוק שבאם בוכה ואומרים לו שלא יבכה כל מה שמוסיפים לדבר לו הוא יותר בוכה, גם אפשר להשתמש להשקטה בהבטה על שעון על המחוג הקטן שכמעט אינו זז משך איזה זמן. כי גם זה משקיט רצוניו ומחשבותיו, לאחר השקטה שזה צריך להביא לאיזה מין השראה ממרום צוה לאמר הפסוק הורני ד' דרכיך בניגונו המיוחד של אדמו"ר. כמה נעים ונורא ביחד היה אז המחזה אשר זכיתי לראות ולשמוע בזכות חברי ידידי הנ"ל. ומאוד הפליג אדמו"ר אז בענין הזה ואמר כי בטוח לו שיועיל הרבה, ודיבר כגון לענין אמונה לאחר ההשתמשות איזה שבועות בהשקטה אז כשיאמר זה א־לי ואנוהו יהי' בחינת מראין באצבע כמו שאיתא כל זה במדרש. בפעם הראשונה לא זכינו לעמוד על תחילת דעתו של אדמו"ר זצללה"ה ואחר איזה משך זמן זיכנו השם שנית לשמוע מפי קדשו הדברים בתוספת ביאור ומאוד הזהיר לנו לעשות זה הענין.